

Votaziun federala

dals 10 da mars 1996

Explicaziuns dal cussegl federal

Objects da la votaziun

Artigel da linguas

Confederaziun e chantun han da promover la chapientscha ed il barat tranter las quatter cumanzas linguistics da la Svizra. La lingua retoromantscha e taliana duain vegnir sustegnidas cun meds finansials da la confederaziun. Il retoromantsch vegn revalità.

Explicaziuns pag. 2-5
Text da la votaziun pag. 2

Midada da chantun da Vellerat

A la vischnanca bernaisa da Vellerat duai vegnir permess da passar vi en il chantun Giura. Uschia vegn schlià in probelm che ha fatschentà ils chantuns Berna e Giura sco er las autoritads federalas dapi 20 onns.

Explicaziuns pag. 6-9
Text da la votaziun pag. 6

Equipament militar personal

L'equipament militar personal duai per il futur vegnir procurà a moda centralisada tras las autoritads federalas empè da las chantunalas. Uschia pon circa 15 milliuns francs vegnir spargnads per onn.

Explicaziuns pag. 10-15
Text da la votaziun pag. 13

Vinars ed apparats da destillar

Las disposiziuns, tenor las qualas la confederaziun sto surpigliar il vinars produci en Svizra ed ils apparats da destillar duain vegnir abrogadas. La confederaziun spargna uschia circa 3,5 milliuns francs per onn.

Explicaziuns pag. 10-11, 17-19
Text da la votaziun pag. 17

Parcadis a las staziuns

Per la construcziun da stabiliments da parcadis a las staziuns na duai la confederaziun betg pli stuair dar contribuziuns. Uschia spargna ella circa 20 milliuns per onn. Dapi 1986 èn gia vegnids construids 7800 parcadis.

Explicaziuns pag. 10-11, 21-23
Text da la votaziun pag. 21

Emprim project:

Revisiun da l'artitgel da linguas en la constituziun federala

Text da la votaziun

Conclus federal

**davart la revisiun da l'artitgel da linguas
en la constituziun federala (art. 116 CF)**

dals 6 d'october 1995

*L'assemblea federala da la Confederaziun svizra,
avend gi invista en il messadi dal cussegl federal dals 4 da mars 1991¹⁾
concluda:*

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 116

¹ Las linguas naziunalas da la Svizra èn il tudestg, il franzos, il talian ed il rumantsch.

² La confederaziun ed ils chantuns promovon la chapientscha ed ils barats tranter las cuminanzeas linguisticas.

³ La confederaziun sustegna las mesiras dals chantuns Grischun e Tessin per il mantegniment e la promoziun dal rumantsch e talian.

⁴ Las linguas uffizialas da la confederaziun èn il tudestg, il franzos ed il talian. Per il contact cun persunas da lingua rumantscha è er il rumantsch lingua uffiziala da la confederaziun. La lescha regla ils detagls.

II

Quest conclus è suttemess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹⁾ FUF 1991 II 309

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 6 d'october 1995 davart la revisiun da l'artitgel da linguas en la constituziun federala (art. 116 CF)?

Il cussegl naziunal ha approvà il project cun 152:19 vuschs, il cussegl dals chantuns unanimamain.

Tge porta quest conclus?

La quadrilinguitad da noss pajais vegn renconuschida expressivamain sco en l'artitgel costituziunal da fin uss. Il nov artitgel prevesa ultra da quai:

- Confederaziun e chantuns han comunablamain l'incumbensa da promover la chapientscha ed ils barats tranter las cuminanzeas linguisticas.
- Per l'avegnir po la confederaziun sustegnair pli efficaciamain ils chantuns Grischun e Tessin en lur stentas per mantegnair e promover lur linguas naziunalas.
- Las retorumantschas ed ils retorumantschs obtegnan la pussaivladad da conversar cun la confederaziun en lur lingua.

Il pli important en furma concisa

La quadrilinguitad pretenda engaschament

Da vegl ennà ha noss stadi federativ sa chapi sco ina federaziun pacifica e solidaria da quatter cuminanzeas linguisticas. La Svizra è cun raschun loscha d'avair pudì conservar sia diversitad linguistica e culturala. Igl è ina incumbensa da la confederaziun da mantegnair la quadrilinguitad da la Svizra e da promover la chapientscha tranter las cuminanzeas linguisticas. Quai è surtut oz necessari, sinaquai ch'il spiert da cuminanza naziunal e la chapientscha per las atgnadads dals auters e per la ritgezza da linguas e culturas possian vegnir mantegnids.

Las trais finamiras dal nov artitgel da linguas

Er il nov artitgel en la constituziun conferma il tudestg, il franzos, il talian ed il rumantsch sco linguas naziunalas cun tuts dretgs. Las novaziuns pertutgan las suandantas trais finamiras:

- La confederaziun ed ils chantuns vegnan obligads expressivamain da promover la chapientscha ed ils barats tranter las cuminanzeas linguisticas. Uschia duai vegnir

impedì che las quatter cuminanzeas linguisticas perdian la chapientscha vicendaivla. La diversitad linguistica da noss pajais na dastga betg sa reducir sin in viver in sper l'auter, mabain duai vegnir furmada ad ina convivenza che enriogescha tuttas cuminanzeas.

- Ils chantuns Grischun e Tessin duain obtegnair in sustegn spezial da la confederaziun per mantegnair e promover lur linguas. En il Grischun s'è la lingua rumantscha sminuida a moda drammatica durant ils davos onns; en varsaquantas valladas è periclità er il talian. La posiziun dal talian en Svizra na correspunda er strusch a la muntada da la lingua e cultura taliana.
- Il rumantsch vegn revalità, uschia che la populaziun rumantscha po er far diever da la lingua materna en il contact cun la confederaziun.

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Cussegl federal e parlament èn da l'opiniun che questas finamiras duajan vegnir realisadas. A vista da la muntada che la quadrilinguitad ha per noss stadi federalistic è ina revisiun parziala da la constituziun federala giustifitgada.

Posiziun dal cussegl federal

In nov artitgel da linguas en la constituziun federala è necessari. Il cussegl federal recumonda d'acceptar l'artitgel revedi da la constituziun spezialmain per ils motivs suandants:

«In cun l'auto» empè «d'in sper l'auto»

Las midadas economicas, tecnicas e culturalas, ma er ina tscherta indifferenza dals davos onns han per consequenza che la convivenza activa da las cumanzas linguisticas da noss pajais è smanatschada da sa reducir ad in viver in sper l'auto: La conschientscha da las autras linguas naziunalas sa smanuescha; il retorumantsch è smanatschà en sia existenza; tranter las cumanzas linguisticas datti pli e pli problems da communicaziun; pli e pli sa survechan ins da l'anglais, sch'ins na po betg sa conversar en la lingua materna. La confederaziun ha in grond interess che la chapientscha tranter las cumanzas linguisticas na gaja betg a perder. Il nov artitgel en la constituziun oblighescha la confederaziun ed ils chantuns da construir punts per ina chapientscha vicendaivla.

Revalitaziun dal rumantsch

Sco' la Svizra, uschia chatta er il chantun Grischun sia exclusivitat en sia diversità linguistica e culturala. Ma senza sustegnimment vegn la lingua rumantscha betg a pudair subsister a lunga vista. La preschientscha dals meds da massa d'autras linguas è bler memia gronda, e memia ferma è er la pressiun da s'adattar pervi da circumstanzas economicas sco turissem e mobilitad. Ils davos onns ha la populaziun rumantscha chattà ina nova e pli viva schientscha da sia identitad linguistica e culturala. Ella pretenda pli e pli da pudair duvrar tant sco pussaivel sia lingua materna en la vita da mintgadi. Il nov artitgel constituziunal oblighescha la confederaziun da gidar il chantun Grischun a mantegnair e promover la lingua rumantscha. A medem temp vegn il rumantsch revalità sco lingua uffiziala da la confederaziun. Las Rumantschas ed ils Rumantschs duain pudair sa servir da lur lingua materna en il contact cun la confederaziun.

Promoziun dal talian

Na be il rumantsch, er la lingua taliana sto vegnir promovida. En varsaquantas valladas dal chantun Grischun, surtut en la Bergiaglia, è questa lingua naziunala periclitada zunt fitg. La confederaziun vegn perquai obligada cun il nov artitgel costituziunal da gidar ils chantuns Tessin e Grischun en lur stentas per la tgira dal talian.

Consequenzas per la confederaziun

Ils agids finansials da la confederaziun en favur dal rumantsch e dal talian muntan oz a radund 7 milliuns francs. Il nov artitgel costituziunal fixescha be ils princips per ina meglra chapientscha tranter las quatter cuminanzeas linguisticas e per il mantegniment dal rumantsch periclità. Las mesiras necessarias ston anc vegnir formuladas concretamain en ina lescha davart las linguas uffizialas e en ina lescha davart la chapientscha tranter las cuminanzeas linguisticas. Pir suenter esi pussaivel da cal-

cular l'import da las expensas supplementaras. Cussegl federal e parlament vegnan a tegnair quint da la situaziun finanziaria da la confederaziun.

Las deliberaziuns en il parlament

Il parlament s'è fatschentà intensivamain cun il nov artitgel da linguas. Il cussegl federal aveva oriundamain proponì da francar en la costituziun ina politica da linguas bler pli cumplexsiva. La gronda maioritad dal parlament è dentant stà da l'opiniun che mo ils pensums ils pli urgents duajan vegnir prendids en mira en il nov artitgel: la chapientscha vicendaivla da las cuminanzeas linguisticas e la protecziun da las minoritads linguisticas periclitadas, spezialmain dal rumantsch. Questas duas finamiras n'èn betg stadas dispitaivlas. La confederaziun ha uschia manifestà cleramain sia voluntad da promover la convivenza da las quatter cuminanzeas linguisticas e da rinforzar il spiert da cuminanza da sias burgais e da ses burgais.

Per quests motifs recumondan cussegl federal e parlament d'approvar il nov artitgel da linguas en la costituziun federala.

Segund project:

Transferiment da Vellerat en il chantun Giura

Text da la votaziun

Conclus federal davart il transferiment da la vischnanca bernaisa da Vellerat en il chantun Giura

dals 21 da december 1995

*L'assemblea federala da la Confederaziun svizra,
avend gi invista en il messadi dal cussegl federal dals 16 d'avust 1995¹⁾,
concluda:*

I
Il transferiment da l'actuala vischnanca bernaisa da Vellerat en il chantun Giura vegn approvà.

II
Quest conclus è suttaless a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

III
El va en vigor il 1. da fanadur 1996.

¹⁾ FUF 1995 III 1432

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 21 da december 1995 davart il transferiment da la vischnanca bernaisa da Vellerat en il chantun Giura?
Il cussegl naziunal ha approvà quest conclus cun 160:5 vuschs, il cussegl dals chantuns unanimamain.

Tge porta quest conclus?

La vischnanca da Vellerat vegn a passar dal chantun Berna vi en il chantun Giura. Il transferiment vegn a succeder il 1. da fanadur 1996.

Il pli important en furma concisa

La vischnanca da Vellerat

La vischnanca da Vellerat giascha al cunfin dal chantun Giura ed appartegna oz al district bernais da Moutier. Ella cumpiglia ina surfatscha da 205 hectaras e dumbra 71 abitantas ed abitants. Questa vischnanca da lingua franzosa pon ins cuntanscher mo sin ina via che maina tras il chantun Giura. L'object da la votaziun dal pievel è il transferiment da Vellerat en il chantun Giura.

Ina procedura particulara

A chaschun da la creaziun dal chantun Giura n'esi betg stà pussaivel da reglar l'appartegnientscha da la vischnanca da Vellerat. Questa vischnanca ha però pretendì repetidamain la colliaziun al chantun Giura. Per quest motiv han ins mess en moviment ina procedura particu-

lara. Il chantun Berna ha deliberà ed approvà 1994 ina lescha pertutgant il transferiment da Vellerat en il chantun Giura. Las votantas ed ils votants dal chantun Berna e dal chantun Giura han approvà quest transferiment cun gronda maioritad. Questa midada da chantun po dentant be vegnir realisada, sch'il pievel svizzer ed ils chantuns dattan lur consentiment.

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

La realisaziun dal giavisch da Vellerat e da la populaziun dals chantuns pertutgads dependa da questa votaziun. Da puntg da vista da la confederaziun na datti nagins impediments per il transferiment da la vischnanca bernaisa da Vellerat en il chantun Giura.

Posiziun dal cussegl federal

Sche la vischnanca da Vellerat passa vi en il chantun Giura, vegni schlià in problem che fatschenta dapi 20 onns ils chantuns Berna e Giura sco er las autoritads federalas. Cun la midada da chantun da Vellerat pon las relaziuns tranter quests dus chantuns vegnir meglieradas. Il cussegl federal recumonda d'approvar quest project per ils motivs suandants:

Las cundiziuns èn ademplidas

Cun l'approvaziun da la lescha davart la midada da chantun da la vischnanca da Vellerat vi en il chantun Giura ils 7 da november 1994 ha il cussegl grond dal chantun Berna dà la pussaivladad a la populaziun da Vellerat da realisar ses giasch. Las votantas ed ils votants dals chantuns Berna e Giura sco er las vischinas ed ils vischins da Vellerat han approvà il transferiment cun gronda maioritad. Uschia èn ademplidas las cundiziuns fixadas en la constituziun federala e la midada da chantun po vegnir suttamessa al pievel svizzer ed als chantuns per la votaziun. Ils chantuns Berna e Giura vulan realisar il transferiment da Vellerat il 1. da fanadur 1996.

La fin d'in lung process

La dumonda da Vellerat ha pretendì ina lunga e difficila procedura, marcada da diversas votaziuns. Mo a la flexibilitad da nossas instituziuns esi d'engraziar che questa procedura singulara ha pudì vegnir manada a buna fin, ina prestaziun respectabla, essend ch'i ha sa tractà qua da respectar la voluntad d'ina part da la

populaziun. Igl è uss la chausa dal pievel svizzer da confermar il giasch da la vischnanca da Vellerat, dal chantun Berna e dal chantun Giura. Il cussegl federal da sia vart è da l'avis che la voluntad dal pievel pertutgà, exprimida en trais votaziuns, vegnia reconuschida.

Il cas d'Ederswiler

Il cas da Vellerat è savens vegnì cumpareglià cun quel da la vischnanca giurassiana d'Ederswiler, che ha durant lung temp vulì passar vi tar il chantun Berna. La davosa petiziun da las abitantas e dals abitants da la vischnanca d'Ederswiler en questa chausa è vegnida inoltrada 1993 a las autoritads dal chantun Giura. Cun il transferiment dal district cunfinant da Laufen en il chantun Basilea-Champagna il 1. da schaner 1994 s'è er midada la situaziun d'Ederswiler. Oz na posseda Ederswiler betg pli in cunfin communabel cun il chantun Berna. Damai che las abitantas ed ils abitants d'Ederswiler n'han betg fatg ina nova dumonda per ina midada da chantun, vegn il cas Ederswiler considerà oz da las autoritads dals chantuns Giura e Berna per liquidà.

Pertge ina votaziun dal pievel?

La midada da chantun er d'ina pitschna vischnanca è in cas extraordinari sin il plaun politic naziunal, che na po betg vegnir tractà suletta-main sco ina rectificaziun da cunfins. Perquai pretenda noss urden costituziunal ch'in tal transferiment stoppia vegnir approvà na be dals chantuns pertutgads e dals territoris correspundents, mabain er dal pievel svizzer e da la maioritad dals chantuns.

Las deliberaziuns en il parlament

Il parlament ha consentì da transferir Vellerat en il chantun Giura cun gronda maioritad. Omaduas chombras han approvà questa midada da chantun, la quala els considereschon per l'expressiun da la voluntad da la populaziun pertutgada che stoppia vegnir respectada.

Per quests motifs recumondan cussegl federal e parlament d'approvar il transferiment da la vischnanca da Vellerat en il chantun Giura.

Terz, quart e tschintgavel project:

- **Abrogaziun da la cumpetenzza chantunala pertutgant l'acquisiziun da l'equipament persunal da members da l'armada**
- **Abrogaziun da l'obligaziun da cumprar apparats da destillar e da surpigliar vinars**
- **Abrogaziun da las contribuziuns federalas per la construcziun da parcadis a las staziuns**

Las dumondas da votaziun sa cloman:

Vulais Vos acceptar il conclud federal dals 24 da mars 1995 davart l'abrogaziun da la cumpetenzza chantunala pertutgant l'acquisiziun da l'equipament persunal da members da l'armada?

Il cussegl naziunal ha approvà il conclud cun 148:18 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 25:12 vuschs.

Vulais Vos acceptar il conclud federal dals 24 da mars 1995 davart l'abrogaziun da l'obligaziun da cumprar apparats da destillar e da surpigliar vinars?

Il cussegl naziunal ha approvà il conclud cun 164:7 vuschs, ils cussegl dals chantuns unanimamain.

Vulais Vos acceptar il conclud federal dals 24 da mars 1995 davart l'abrogaziun da las contribuziuns federalas per la construcziun da parcadis a las staziuns?

Il cussegl naziunal ha approvà il conclud cun 111:53 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 38:1 vusch.

Il pli important en furma concisa

Trais projects ed ina finamira: spargnar

La necessitad da sanar las finanzas federalas vegn oz reconuschida da tuts

Il preventiv da la confederaziun è deficitars dapi 1991; il daivet public s'è dublià dapi 1990. La consequenza è che la confederaziun sto pajar 3,5 milliardas francs tschains per onn; quai correspunda a las expensas per l'agricultura u per la perscrutaziun. Per meglierar la situaziun finanziaria da la confederaziun han cussegl federal e parlament concludì ina retscha da mesiras per spargnar. I sa tracta dal 3. pachet da spargn per sanar las finanzas federalas ch'è vegnì acceptà a l'entschatta da 1995.

Trais da quellas mesiras da spargn pretendan mintgamai ina **midada da la constituziun**. Il pievel ed ils chantuns han pia da prender posiziun vers quels trais projects ils 10 da mars 1996.

1) Centralisaziun da l'acquisiziun da l'equipament personal militar

Oz vegn l'equipament personal militar procurà dals chantuns per incarica da la confederaziun. Questa maniera d'acquistar il material è colliada cun grondas expensas administrativas che fan ils artitgels empustads per 10 fin 65 pertschient pli chars. La confederaziun propona da centralisar questas acquisiziuns a partir da 1998. *Respargns calculads: circa 15 milliuns francs per onn.*

2) Abrogaziun da l'obligaziun da surpigliar il vinars e da cumprar destillarias ed apparats da destillar

L'administraziun d'alcohol è oz obligada da surpigliar il vinars producì en Svizra e da cumprar destillarias ed apparats da destillar. Questa regulaziun che datescha dals onns 30, n'è betg pli actuala, cunquai che la vendita da vinars s'è reducida. Ultra da quai na correspunda ella betg a la convegna dal GATT.

Respargns calculads: circa 3,5 milliuns francs per onn.

3) Abrogaziun da las contribuziuns federalas per la construcziun da parcadis a las staziuns

Quests agids finanziaus, cun ils quals ins ha pudì construir fin uss pli circa 7800 parcadis, n'han betg pli prioritad. A vista dal stadi critic da las finanzas federalas sto la confederaziun sa concentrar per l'avegnir sin las incumbensas da muntada naziunala. *Respargns calculads: circa 20 milliuns francs per onn.*

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

La situaziun finanziaria sforza la confederaziun da reducir sias expensas. Il cussegl federal ed il parlament èn persvas da la necessitad da las trais mesiras da spargn ch'èn supportablas per ils partutgads.

Terz project :

Abrogaziun da la cumpetenzia chantunala pertutgant l'acquisiziun da l'equipament persunal dals members da l'armada

Text da la votaziun

Conclus federal

davart l'abrogaziun da la cumpetenzia chantunala pertutgant l'acquisiziun da l'equipament persunal dals members da l'armada

dals 24 da mars 1995

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, avend gi' invista dal messadi dal cussegl federal dals 19 d'october 1994¹⁾ concluda:

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 20 al. 3

*Abrogà**

II

Las disposiziuns transitorias da la constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

Art. 23

L'artitgel 20 ainea 3 da la constituziun federala vegn abrogà cun il 1. da schaner 1998.

II

Quest conclus è suttemess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹⁾ FUF 1995 I 89

** L'aleina 3 ch'è d'abrogar sa cloma sco suonda: « Ils chantuns procuran ed han quità dal mantegniment da la vestgadira e da l'equipament da la truppa; per ils custs che resultan qua tras vegnan els bunifitgads da la confederaziun tenor ina norma che vegn stabilida da quella. »*

Tge porta quest conclus?

L'acquisiziun decentrala da l'equipament persunal dals members da l'armada duai vegnir dismessa.

Uschia pon annualmain vegnir spargnads circa 15 milliuns francs.

Posiziun dal cussegl federal

L'acquisiziun da l'equipament personal dals members da l'armada è reglada en in artitgel da la constituziun che deriva anc dal 19avel tschientaner. Sia execuziun segund ils princips dal federalissem na correspunda betg pli a las pretensiuns d'in'administraziun raziunala. Cun l'abrogaziun da quest artitgel costituziunal esi dentant pussaivel da spargnar 15 milliuns francs per onn. Il cussegl federal approvescha questa mesira per ils motivs suandants:

La situaziun actuala

Oz èn ils chantuns incumbensads cun l'acquisiziun da l'equipament personal dals members da l'armada (vestgadira, valischa e.u.v.). En la pratica emposta la confederaziun onn per onn ils objects necessaris per l'equipament via administraziuns chantunalas, las qualas dattan da lur vart las incaricas da fabricaziun a sellers, lavurers da chasa ed ad interpresas pitschnas e mesaunas. Ils chantuns vegnan indemnisads per questa lavur da la confederaziun. L'onn 1995 munta il volumen da questas incaricas intermediadas en questa maniera a circa 43 milliuns francs.

Ina procedura plauna, difficila e chara

L'acquisiziun decentrala chaschuna dapli custs da 10 fin 65%. Las incaricas vegnan repartidas sin pitschnas sorts e surdadas ad in grond dumber da furniturs, quai en il senn d'ina gulfaziun regiunala. Quels furniturs furneschan per pretschs che na pon

betg pli concurrer; lur metodas da produenziun èn mal adattadas a la complexitad da l'equipament militar modern. Ultra da quai è l'entira procedura fitg plauna e difficila: Il departament militar sto mintg'onn far contracts cun ils chantuns pertutgant ils pretschs, las indemnisaziuns, las cumparts dals singuls chantuns vi da las furniziuns – en la proporziun da la cumpart dals recruts da mintga chantun – sco er davart la quantidad dals objects d'equipament ch'èn d'acquistar.

Ils avantatgs d'ina centralisaziun da las cumpras

La procedura actuala è daventada in ballast per l'acquisiziun economica da l'equipament militar. Sia dismessa distgargia las finanzas federalas annualmain per circa 15 milliuns francs. Ils chantuns da lur vart vegnan distgargiads da lavurs administrativas ch'èn colliadas cun questas acquisiziuns e spargnan uschia er custs.

Revitalisaziun da noss'economia

La mesira proponida lascha s'integrar fitg bain en las stentas per ina revitalisaziun da noss'economia, sco quai vegn er illustrà cun la nova lescha davart il martgà intern. Oz po be anc ina concorrenza libra garantir in'economia sauna ed abla da surviver. Sch'ins desista da la decentralisaziun, pon ins surdar las incaricas tenor la lescha da la concorrenza a quels furniturs che fan las meglras offertas concernent pretsch e prestaziun. Questa refurma accelerescha dentant la midada actuala da estructuras. Pertutgadas da quai èn circa 2000 personas ch'èn occupadas entirmain u parzialmain cun fabricar quests objects d'equipament. Tschertinas da quellas pudessan vegnir occupadas vinavant cun lavurs da mantegniment da l'equipament. Per ch'ils pertutgads hajan

temp da s'adattar a la nova situaziun, passa quest conclud en vigor pir a partir dal 1998.

Las deliberaziuns en il parlament

Il parlament ha approvà la proposta dal cussegl federal cun gronda maioritad. Ina minoritad ha cumbatti la proposta pervi d'interess economic regionals. Varsaquants parlamentar han temì, che las mesiras pudessian avair consequenzas negativas, chaschunond dischoccupaziun particularmain en las regions periferas. Auters han fatg l'objecziun che la centralisaziun da las acquisiziuns limiteschia las cumpetenzas dals chantuns pertutgant ils fatgs militars e pregiuditgeschia uschia il federalissem. La maioritad è però stada da l'avis ch'ì na saja betg giustifitgà che la confederaziun ed ils chantuns impundian tants daners per talas estructuras custusas ed antiquadas.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament d'acceptar l'abrogaziun da la cumpetenza chantunala pertutgant l'acquisiziun da l'equipament personal dals members da l'armada.

Quart project :

Abrogaziun da l'obligaziun da cumprar apparats da destillar e da surpigliar vinars

Text da la votaziun

**Conclus federal
davart l'obligaziun da cumprar apparats da destillar
e da surpigliar vinars**

dals 24 da mars 1995

*L'assemblea federala da la Confederaziun svizra,
avend gì invista dal messadi dal cussegl federal dals 19 d'october 1994¹⁾
concluda:*

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 32bis al. 2 davosa frasa ed al. 6

*² ... Davosa frasa abrogada**

⁶ Cun excepziun da la produenziun per l'agen basegn ch'è liber da la taglia po la confederaziun surpigliar il vinars produci en Svizra per pretschs commensurads.

II

Quest conclus è suttemess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹⁾ FUF 1995 I 89

**La davosa frasa da quest alinea duai vegnir abrogada: « La legislaziun è da furmar uschia ch'ella smi-nuescha il consum da vinars ed uschia er l'import e la produenziun da quel. Ella promova la cultivaziun dals fritgs da maisa e l'utilisaziun da la materia destillabla indigena sco vivonda per umans ed animals. La confederaziun vegn a reducir il dumber dals indrizs da destillaziun cun acquistar tals libramain dals proprietaris. »*

Tge porta quest conclus?

L'administraziun d'alcohol na vegn betg pli ad esser obligada da cumprar apparats da destillar che vegnan offrìs ad ella. Qua tras vegnan spargnads 500 000 francs per onn.

L'obligaziun da l'administraziun d'alcohol da surpigliar il vinars produci en Svizra per in pretsch fix duai vegnir dismessa. Qua tras vegnan spargnads en curt temp 3 milliuns francs per onn.

Posiziun dal cussegl federal

La regulaziun existententa per apparats da destillar e per vinars da puma da minz chaschuna a la confederaziun annualmain custs d'almain 3,5 milliuns francs. Ella n'è betg pli giustifitgada per motivs da la sanadad publica. En connex cun la sanaziun da las finanzas federalas esi per quest motiv vegni concludi da midar ils artitgels correspundents da la constituziun federala. Il cussegl federal recumonda d'acceptar quest project, ch'è vegni approvà dal parlament, per ils motivs suandants:

Da nagina muntada per la sanadad publica

L'obligaziun da l'administraziun d'alcohol da cumprar destillarias ha oriundamain già la funcziun da limitar il consum da vinars. Avant 60 onns era questa prescripziun anc giustifitgada per motivs da la sanadad publica, oz però n'ha ella nagina muntada pli. L'effectiv dals apparats da destillar s'è reduci dapi 1932 da 42000 sin 14500. El sa reducescha vinavant onn per onn. Questa disposiziun en la constituziun po uschia vegnir abrogada; quai distgargia la cassa federala annualmain per 500000 francs. Il consum d'alcohol sto oz vegnir cumbatti cun autras mesiras sco protecziun dals giuvenils, educaziun, controllas, taglia e cun l'infurmaziun.

Il consum da vinars s'è reduci grondamain

Antiquada è er l'obligaziun da la confederaziun da surpigliar il vinars indigen. Pli baud è questa mesira stada impurtanta per motivs da la sanadad publica ed ella ha regulà il martgà. Uschia han ins pudì impedir che

grondas raccoltas da puma han chaschunà in pli grond consum d'alcohol. L'administraziun d'alcohol dispona oz da pli e pli grondas reservas d'alcohol perquai che blier pli pauca glieud consumescha vinars da puma da minz (da pueglia) ed uschia s'è il consum reduci grondamain. Ultra da quai datti oz autras pussaivladads d'utilisar la puma, per ex. cun la produenziun da concentrats. L'obligaziun da la confederaziun da surpigliar il vinars po per quests motivs vegnir abrogada. La confederaziun spargna uschia almain 3 milliuns per onn.

Mantegnair l'urden existent pudess daventar ina chara chausa

Sche la confederaziun desistess da la nova regulaziun, savess quai daventar ina chara chausa per ella. En il rom da las disposiziuns dal GATT vegnan las taglias per vinars indigen ed ester da puma da minz (da pueglia) armonisadas. Ils vinars indigen vegnan uschia pli chars, ils esters però pli bunmartgads. Per blers pudess quai esser in motiv

da producir vinars per al furnir a la confederaziun empè al commerzi. La confederaziun stuess uschia surpigliar dapli vinars. Da temair fissi er che puma da minz da l'exteriur vegniss importada en Svizra per producir qua spirituosas. La confederaziun fiss sfurzada da cumprar il vinars produci cun questa puma, perquai ch'i na fiss strusch pussaivel da cumprar la provegnientscha estra.

In dretg empè d'in'obligaziun

La midada da la costituziun na munta dentant betg che l'administraziun d'alcohol na possia betg pli intervegnir. Sch'igl è da spetgar racoltas da maila u da paira fitg grondas, po la confederaziun surpigliar vinavant il vinars da puma da minz, però per pretschs considerab-

lamain pli bass. Uschia esi garanti che la confederaziun po agir immediat en cas da problems da sanadad publica, senza stuair impunder per quest intent memia blers daners. Il dretg dals purs da producir vinars per l'agen diever, senza che quel saja suttamess a la taglia, resta mantegnì senza midadas.

Las deliberaziuns en il parlament

Il cussegl dals chantuns ha approvà unanimamain il project preschentà dal cussegl federal. En il cussegl naziunal han varsaquants temi che las mesiras pudessian avair tschertas consequenzas tecnicas surtut per la pumicultura. La proposta senza n'è dentant betg vegnida contestada.

Per tut quests motifs recumondan cussegl federal e parlament d'approvar l'abrogaziun da l'obligaziun da cumprar appartas da destillar e da surpigliar il vinars.

Tschintgavel project:

Abrogaziun da las contribuziuns federalas per la construcziun da parcadis a las staziuns

Text da la votaziun

Conclus federal davart l'abrogaziun da las contribuziuns federalas per la construcziun da parcadis a las staziuns

dals 24 da mars 1995

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 19 d'october 1994¹⁾, concluda:

I

La construcziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 36ter al. 1 lit. c

¹ La confederaziun applitgescha la mesadad dal retgav net da la taglia sin ielis minerals e l'entir retgav d'in supplement sin la taglia sin ielis minerals sco suonda per incumbensas en connex cun il traffic sin via:

- c. per contribuziuns per dismetter u segirar cruschadas a nivel, per promover il traffic cumbinà ed il transport da vehichels a motor accompagnads (*) sco er per autras mesiras per separar il traffic.

II

Quest conclus è suttemess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹⁾ FUF 1995 I 89.

** En quest lieu steva fin uss anc « e la construcziun da parcadis a las staziuns. ». Quest passus duai uss vegnir stritgà.*

Tge porta quest conclus?

Per l'avegnir duai la confederaziun buca pli stuir prestar contribuziuns per la construcziun da stabiliments da parcar a las staziuns da viafier. Questa mesira permetta da spargnar annualmain circa 20 milliuns francs.

Posiziun dal cussegl federal

A vista da la difficila situaziun finanziala na po la confederaziun betg pli sustegnair la construcziun da parcadis a las staziuns. Cun desister da conceder emprests a cundiziuns pli favuraivlas e contribuziuns a fond perdu po ella spargnar annualmain circa 20 milliuns francs. Il cussegl federal propona d'abrogar quest agid finanziel per ils suandants motivs:

Situaziun da partenza

Dapi 1986 promova la confederaziun la construcziun da parcadis a las staziuns per facilitar da midar dal traffic privat sin via vi sin ils meds publics da traffic. En quels 10 onns ha ella concedì 104 milliuns francs sco contribuziuns e 7 milliuns sco emprests. Cun quests meds èn vegnids construids circa 7800 parcadis.

Ina mesira da spargn senza grond sacrifici

Per puspè metter en urden sias finanzas sto la confederaziun sa concentrar sin sias incumbensas principalas e desister da pensums da muntada secundara. Las stentas da la confederaziun durant ils davos diesch onns per la construcziun da

parcadis han cuntanschì ils resultats giavischads, uschia ch'ì para tuttavia pussaivel d'abrogar quest agid finanziel.

Il princip da subsidiarità

Desister da quest agid finanziel na vul dentant betg dir che novs parcadis na vegnian betg pli construids. Las novas investiziuns duajan però vegnir finanziadas per l'avegnir en emprima lingia da las duvradras e dals duvraders u, sche quai para d'esser inditgà, da las communitads localas u regionalas u da las viafiers. Ils parcadis a las staziuns finalas da lingias da bus e da trams u tals, che servan al traffic turistic, n'èn fin uss er mai vegnids sustegnids da la confederaziun cun agids finanzials.

Las deliberaziuns en il parlament

Il cussegl federal ha suttamess al parlament la proposta da desister da las contribuziuns per parcadis a las staziuns en connex cun il program da 1994 per la sanaziun da las finanzas

federalas. Ina ferma minoritad era be pronta d'acceptar la proposta cun la cundiziun, che la midada da la destinaziun fixa dals dazis sin carburants, proponida dal cussegl federal, passia en vigur a medem temp; quai n'è dentant betg il cas. La mesira proponida sco tala n'è però betg stada contestada.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament d'acceptar l'abrogaziun da las contribuziuns per la construcziun da parcadis a las staziuns.

PP
SPED. POSTALA

Spediziuns enavos a la
controlla d'abitants da
la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Il cussegl federal ed il parlament recumondan a votantas e votants per ils motivs allegads da vuschar ils 10 da mars 1996 sco suonda:

- **GEA** al conclus federal dals 6 d'october 1995 davart la revisiun da l'artitgel da linguas en la constituziun federala (art. 116)
- **GEA** al conclus federal dals 21 da december 1995 davart il transfereiment da la vischnanca bernaissa da Vellerat en il chantun Giura
- **GEA** al conclus federal dals 24 da mars 1995 davart l'abrogaziun da la competenzaa chantunala pertutgant l'acquisiziun da l'equipament persunal dals members da l'armada
- **GEA** al conclus federal dals 24 da mars 1995 davart l'abrogaziun da l'obligaziun da cumprar apparats da destillar e da surpigliar vinars
- **GEA** al conclus federal dals 24 da mars 1995 davart l'abrogaziun da las contribuziuns federalas per la construcziun da parcadis a las staziuns